

Assignatura: **HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL**

Codi: **16051218** Crèdits: **6**

Tipus: **Optativa** Cicle: **1r** Curs: **2n** Quadrimestre: **1r**

Departament: **Economia**

Àrea: **Història i Institucions Econòmiques**

Professorat: **M^o Jesús Muiños Villaverde**

Objetius generals:

L'objectiu fonamental de la Història Econòmica Mundial és conèixer millor el present mitjançant la descoberta dels fets econòmics més importants del passat. És per això que aquest programa dóna preferència a l'evolució econòmica més recent de la societat (segles XIX i XX), sense oblidar però l'economia preindustrial (segles XV-XVIII), i aprofundeix en la complexitat dels processos econòmics més pròxims a nosaltres en el temps.

Criteris d'avaluació:

Per aprovar aquesta matèria, hom pot triar entre dues vies: la primera contempla l'examen com a eina d'avaluació, integrat pels continguts teòrics i pràctics impartits a l'aula. La segona és l'avaluació continuada, que requereix l'assistència regular a classe, i que es farà a partir dels exercicis pràctics continguts al llibre "Materials d'Història Econòmica" (Cossetània, 2004), com també d'un seguit de lectures i/o treballs que en el seu moment s'indicaran. En aquest segon cas, l'alumne queda exempt de l'examen.

Assignatures que es recomana haver cursat prèviament/simultàniament:

Assignatures en les quals s'apliquen els continguts d'aquesta:

Bibliografia bàsica:

- ALDCROFT, D.H. (1997), *Historia de la economia europea, 1914-1990*, Ed. Crítica, Barcelona.
- CAMERON, R. (1990 i següents), *Historia Económica Mundial: desde el paleolítico hasta el presente*, Alianza Ed., Madrid.
- CIPOLLA, C.M. (1990), *Historia económica de la población mundial*, Ed. Crítica, Barcelona.
- DIVERSOS AUTORS (1993), *Lectures d'Història Econòmica Mundial*, Servei de Publicacions de la Universitat de Barcelona.
- DE VRIES, J. (1990), *La economía de Europa en un periodo de crisis, 1600-1750*, Ed. Cátedra, Madrid.
- FELIU, G. i SUDRIÀ, C. (2006), *Introducció a la història econòmica mundial*, Publicacions de la Universitat de València, València.

- FOREMAN-PECK, J. (1995), *Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850*, Prentice Hall, Madrid.
- HERNANDEZ, M. et altri (2004) *Historia Económica Mundial*. Barcelona, Crítica.
- KENWOOD, A.G. - LOUGHEED, A.L. (1997) *Historia del desarrollo económico internacional*. Madrid, Istmo.
- MUIÑOS, M.J. i TEROL, V. (2004), *Materials d'Història Econòmica*, Col.lecció EINA núm. 28, URV i Cossetània Edicions, Tarragona-Valls.

Bibliografia complementària:

- ANDERSON, M. (1988), *Aproximación a la historia de la familia occidental, 1500-1914*, ed. Siglo XXI, Madrid.
- BERG, Maxine (1987), *La era de las manufacturas, 1700-1820. Una nueva historia de la revolución industrial británica*, ed. Crítica, Barcelona.
- CIPOLLA, C.M. de. (1981-84), *Historia Económica de Europa*, diversos vols., ed. Ariel, Barcelona.
- EICHENGREEN, B. (2000), *La globalización del capital: historia del sistema monetario internacional*, Barcelona.
- GALBRAITH, J.K. (1985), *El crac del 29*, De. Ariel Barcelona.
- KINDLEBERGER, C.P. (1988), *Historia financiera de Europa occidental*, ed. Crítica, Barcelona.
- KRIEDTE, P. (1982), *Feudalismo tardío y capital mercantil*, ed. Crítica, Barcelona.
- LANDES, D.S. (1979), *Progreso tecnológico y revolución industrial*, ed. Tecnos, Madrid.
- LIVI-BACCI, M. (1990), *Historia mínima de la población mundial*, ed. Crítica, Barcelona.
- MADDISON, A. (1991), *Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas*, ed. Ariel, Barcelona.
- MADDISON, A. (1997), *La economía mundial, 1820-1992. Análisis y estadísticas*, Perspectivas OCDE, Madrid.
- NOVE, Alec (1983), *Historia económica de la Unión Soviética*, Alianza ed., Madrid.
- PIORE, M.J. i SABEL, Ch.F. (1990), *La segunda ruptura industrial*, Alianza ed., Madrid.
- SLICHER VAN BATH, B.H. (1974), *Historia agraria de Europa occidental (500-1850)*, ed. Península, Barcelona.
- TEMIN, P. (1984), *La nueva historia económica. Lecturas seleccionadas*, Alianza ed., Madrid.
- WALLERSTEIN, I. (1998), *El moderno sistema mundial*, 3 vols., ed. Siglo XXI, Madrid.
- WRIGLEY, E.A. (1992) *Gentes, ciudades, riqueza*. Barcelona, Crítica.

Programa:

Tema 1. Les economies preindustrials: població, agricultura, comerç i manufactura a l'època moderna.

- 1.1 Característiques generals de l'economia preindustrial.
- 1.2 La relació població-recursos. La teoria malthusiana.
- 1.3 L'agricultura tradicional i les transformacions agràries.
- 1.4 Formes de distribució de la renda agrària: renda feudal i renda de la terra.
- 1.5 L'explotació camperola.
- 1.6 Intercanvi i especialització com a factors de creixement econòmic.
- 1.7 El creixement de la demanda i la crisi del sistema gremial.
- 1.8 Les relacions econòmiques del món urbà i del món rural.
- 1.9 La manufactura urbana i la rural: la protoindustrialització.
- 1.10 L'organització empresarial de la producció i del comerç.
- 1.11 Els diferents processos de l'expansió comercial europea.

Tema 2. La primera industrialització.

- 2.1 La dinàmica i els factors de la "Revolució Industrial" a Gran Bretanya.
- 2.2 El paper de la demanda i el creixement demogràfic.
- 2.3 Transformacions tècniques i innovacions.
- 2.4 Canvis en l'organització empresarial: del *putting-out system* al *factory system*.
- 2.5 Recursos naturals, consum energètic i transports.
- 2.6 La política institucional.
- 2.7 El paper de l'agricultura.
- 2.8 Estalvi i formació de capital.
- 2.9 Organització i diversificació del sistema financer.
- 2.10 Població activa britànica: distribució per sectors, estructura de classes i nivell de vida.

Tema 3. La difusió de la industrialització.

- 3.1 El model de difusió industrial.
- 3.2 El cas belga.
- 3.3 El model industrial francès: un cas anòmal.
- 3.4 La Unió Duanera i les característiques del ràpid creixement econòmic alemany.
- 3.5 L'aparició d'una gran potència industrial: els EEUU d'Amèrica.
- 3.6 El canvi de ritme d'un país endarrerit: Itàlia.
- 3.7 La industrialització al Japó.
- 3.8 Les característiques de la segona revolució tecnològica.
- 3.9 Els límits del model de creixement britànic.

Tema 4. L'economia mundial al segle XIX.

- 4.1 El comerç internacional: necessitat i importància.
- 4.2 La política comercial.
- 4.3 Expansió i nova estructura dels intercanvis: evolució, direcció i composició del comerç internacional.
- 4.4 Els efectes del comerç: aprofitament dels recursos disponibles, difusió de tecnologies i obstacles per al desenvolupament.
- 4.5 Els sistemes monetaris. Característiques i funcionament.
- 4.6 Aparició i desenvolupament del diner bancari: els bitllets i els comptes corrents.
- 4.7 Els efectes del patró-or: evolució i política monetària.
- 4.8 Els moviments internacionals de capital.
- 4.9 Les vies de influència de la industrialització sobre els països no industrialitzats: el comerç, la tecnologia, el capital i els homes.
- 4.10 Les respostes en aquests països: els condicionants naturals, socials i polítics.

Tema 5. Reconstrucció i desequilibris de l'economia internacional: la primera postguerra mundial.

- 5.1 L'herència de la guerra: pèrdues demogràfiques, destrucció material i reordenació del territori.
- 5.2 Deutes, reparacions de guerra i desordre monetari.
- 5.3 Inflacions i hiperinflacions: el cas alemany.
- 5.4 El retorn al patró-or.
- 5.5 Formació i desenvolupament de l'economia socialista centralitzada.
- 5.6 Creixement i desequilibris de l'economia internacional.
- 5.7 La reestructuració del comerç mundial: composició, distribució i problemes de producció.
- 5.8 Tensions en el sistema financer: els préstecs internacionals i el paper dels EEUU.

Tema 6. La crisi econòmica dels anys trenta.

- 6.1 Els orígens de la depressió econòmica: els EEUU.
- 6.2 Els problemes del sector agrari.
- 6.3 Producció industrial, salaris i beneficis.
- 6.4 L'especulació, la política monetària i el *crack*.
- 6.5 La Gran Depressió: conseqüències econòmiques i socials.
- 6.6 Les vies de difusió de la crisi.
- 6.7 Les respostes a la crisi.
- 6.8 Els EEUU i el *New Deal*.
- 6.9 Les crisis de les economies europees (Gran Bretanya, França i Alemanya) i les diferents estratègies.
- 6.10 La crisi als països exportadors de productes primaris.

Tema 7. L'època daurada de l'economia capitalista.

- 7.1 Costos i conseqüències econòmiques de la segona guerra mundial.
- 7.2 La reconstrucció de l'economia mundial: els acords de Bretton-Woods i el Pla Marshall.
- 7.3 La nova política econòmica keynesiana: el paper de l'Estat i l'increment de les despeses públiques.
- 7.4 La dinàmica del creixement durant l'època daurada (1945-1973).
- 7.5 L'extensió del model stalinista després de la segona guerra mundial.
- 7.6 El *cercle virtuós*: un creixement que provoca creixement.
- 7.7 El canvi estructural: el comportament de l'oferta i la demanda.
- 7.8 Les desigualtats en el creixement econòmic mundial.

Tema 8. La fi de l'expansió: la crisi dels anys setanta i vuitanta.

- 8.1 La crisi dels anys setanta.
- 8.2 Del *cercle virtuós* al *cercle viciós*: l'estanflació.
- 8.3 Increment demogràfic, dependència alimentària i crisi ecològica.
- 8.4 Canvis en la política econòmica: la crisi de l'Estat del benestar.
- 8.5 L'ampliació de l'esclletxa entre els països rics i els pobres.
- 8.6 L'enfonsament d'un gegant: les disfuncions del sistema i les reformes fallides a l'URSS.
- 8.7 Els EEUU i els nous reptes econòmics de la Unió Europea.
- 8.8 L'economia mundial durant la darrera dècada. Els grans problemes econòmics actuals.